

УДК [94(498):353]"1938/1939"

UDC

DOI 10.17223/18572685/39/12

## **РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ЗДІЙНЕННЯ ЗАХОДІВ З УНІФІКАЦІЇ В УМОВАХ АВТОРИТАРНОГО РЕЖИМУ В РУМУНІЇ У 1938-1939 рр. (на прикладі цинуту Сучава)**

**И.А. Пиддубный**

Черновицкий национальный университет им. Юрия Федьковича  
Украина, 58012, г. Черновцы, ул. Коцюбинского, 2  
E-mail: zymnyu@ukr.net

### **Авторское резюме**

Автор статьи рассматривает процесс перестройки системы административного управления в королевской Румынии в период установления авторитарного режима короля Кароля II. Дано описание составляющих новой Конституции Румынии, а также раскрыты действия, предпринятые властью в финансовой, социальной и инфраструктурной сферах на примере цинута Сучава. Автор ограничивается периодом с февраля 1938 до марта 1939 г., т. е. временем принятия основных решений по реформированию Румынии в условиях авторитарного режима.

**Ключевые слова:** Румыния, авторитарный режим, королевский резидент, Г.Алексиану, административная унификация, цинут.

## **Reform of the administrative authorities and the implementation of measures to unify under the authoritarian regime in Romania in 1938-1939 (on the basis of Suceava Region)**

**I.A. Piddubnii**

Chernivtsy National University named after Yurii Fedcovich  
2 Kotsjubynskyi Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine

E-mail: zymnyy@ukr.net

**Abstract**

The author considers the process of restructuring of public administration in the royal Romania during the establishment of an authoritarian regime of King Carol II. The author gives a description of the component of the new constitution of Romania, and also disclosed the actions taken by the authorities in the financial, social and infrastructure sectors on the basis of Suceava Region. Author limited to the period from February 1938 to March 1939, the time of major decisions for the reformation of Romania under the authoritarian regime.

**Keywords:** Romania, the authoritarian regime, the royal resident, G. Aleksianu, administrative unification, tsinut.

У 1938 р. в королівстві Румунія відбулася зміна влади, яка привела до встановлення в країні авторитарного режиму. Останній потребував цілого ряду змін у системі управління країною на різних рівнях, що в решті привело до створення системи, в якій нововведення поєднали з добре випробуваною адміністративною системою. В цілому дії уряду були спрямовані на виконання завдання повноцінного підпорядкування органі влади єдиному керівництву, що пояснювало також і послідовність дій в даному напрямку. Метою даної статті є висвітлення заходів уряду Румунії зі зміни системи адміністрування у період авторитарного королівського режиму.

Запровадження в Румунії авторитарного режиму, також відомого під назвою режиму королівської диктатури, відбулося після нетривалого правління уряду О. Гоґи, дії якого призвели до виникнення кризової ситуації в економіці країни та її політичному житті. У ніч на 11 лютого 1938 р. Кароль II прийняв на себе всі повноваження у сфері управління та відповідальність за країну. Одночасно з цим в країні запроваджено стан облоги, який на півночі країни поширювався на повіти Чернівці, Сторожинець, Редеуць, Кимполунг, Сучава, Хотин. Одразу було запроваджено заборони на носіння і використання зброї, цензуру, дано дозволи на переміщення осіб, які загрожували громадському спокою, розширювалися повноваження військових судів (Час 2).

Узаконення дій короля та уряду відбулося на підставі здійсненої Конституційної реформи, проведеної у короткі терміни, чому посприяло використання положень Конституції 1923 р. прилаштованих під потреби нового режиму. Практично в силі зберігалися, проголошені Конституцією 1923 р. права та обов'язки громадян Румунії, положення стосовно збереження територіальної цілісності країни, проте вводилися обмеження на ведення політичної агітації, особливо якщо вона стосувалася закликів до зміни влади (Час 3).

Згідно до статті 27 визнавалося виключне право румунських громадян на перебування на посадах. Крім того, власне лише румуни та натуралізовані румуни мали право купувати землю. Влада у державі визначалася главою III і виконувалася від імені румунської нації представницькими органами. Главою держави виступав король, який поділяв законодавчу владу з двопалатним Національним представництвом. Ініціатором законопроекту виступав король, однак обидві палати також мали право на виступ з законодавчою ініціативою в інтересах Румунії. За ст. 32 виконавча влада належала королю, який здійснював її через уряд. Судова ж влада виконувалася відповідними судейськими органами (Час 4).

Відповідні розділи та статті Конституції встановлювали сферу королівських, парламентських та урядових повноважень, що в загальних рисах збігалася з положеннями Конституції 1923 р. Деякі зміни відбулися у виборчій системі та терміні повноважень депутатів і сенаторів (Час 5).

Уряд мав складатися з міністрів та державних підсекретарів. Перші були представниками виконавчої влади та політично були відповідальними перед королем. Рада міністрів очолювалася призначеним королем президентом Ради міністрів. Міністром могла бути особа, румун у трьох поколіннях або ж був міністром до часу виходу Конституції. Король та представники Національного представництва мали право вимагати судового переслідування міністрів (Час 6). Певні обмеження, що стосувалися міністрів були наступними (ст. 70): передача міністра під суд робилася за погодженням з двома третинами членів національного зібрання. Слідство по міністру проводили члени скликаної комісії касаційного суду. Покарання виносилися відповідно до положень закону про відповідальність міністрів. Також міністр юстиції не мав права займатися адвокатською діяльністю впродовж року після закінчення перебування на посаді. Міністрам, що залишили свої посади впродовж трьох років, забороняли входити до керівництва підприємств, з якими вони укладали договори. У випадку порушення декретом прав однієї з сторін та доказу цього виплачувалися грошові відшкодування (Час 6). Законодавча рада виступала головним органом при розгляді законопроектів (ст. 72).

Визначено було Конституцією порядок діяльності судів, при цьому суди присяжних залишали для розгляду карних справ. У главі VI «Про повітові й громадські установи» було зазначено однією статтею 79, що такі створюються згідно закону. Окремими розділами визначалася ситуація з фінансами, військом та переглядом Конституції. В останньому випадку ініціатором ревізії Конституції міг бути лише король при попередній згоді з законодавчою радою. Погодження нових текстів

мало здійснюватися двома третинами членів Національного зібрання. В прикінцевих положеннях було визнано чинними всі закони, що стосувалися проведення аграрної реформи в Румунії (ст. 98). В силі залишалися також рішення, що приймалися на основі статей 131, 133 Конституції 1923 р. (Час 7; Час 8).

Реакція на нову Конституцію була проведена в рамках традиційної однастайності режиму королівської диктатури. На початок березня в більшості інституцій м. Чернівці було складено присягу на вірність королю та Конституції. Від імені жіночих організацій Румунії в Жіночому домі Бухареста 6 березня 1938 р. виступила Александрина Кантакузіно з подякою за права надані жінкам по Конституції (Час 10).

Разом з цим в країні встановили контроль за пересуванням громадян, яких зобов'язували візувати паспорти при виїзді з країни. Якщо ж паспорт був виданий посольством чи консульством Румунії за кордоном, то такі паспорти візувалися у префектурі чи поліції (Час 11). Відбувалася й перевірка громадянства, під яку потрапляли в першу чергу євреї, а також і християни, що не отримали відповідного рішення до 12 квітня 1938 р. У зв'язку з цим всі не-євреї мали подати прохання у повітові суди, щоб їх викреслили зі списку тих, хто потрапив під контроль громадянства (Час 9).

На початку квітня 1938 р. приступила до діяльності і Коронна рада. До її складу увійшли патріарх Мірон, маршал А. Авереску, маршал К. Презан, генерал А. Вейтояну, А. Вайда-Воєвод, Г. Міронеску, Н. Іорга, К. Анджелеску, Г. Тетереску, К. Арджетояну, генерал Е. Балідо (Час 1).

У лютому 1938 р. в Буковині префектами повітів стали командири військових підрозділів. Зокрема, префектом Чернівецького повіту було призначено командира 8-го єгерського полку полковника Г. Теодореску (Час 12). Міністр внутрішніх справ А. Келінеску видав наказ із приводу змін у призначенні місцевої адміністрації. Відтепер примара сільської громади призначав особисто префект повіту. Про військовий стан в країні нагадувало й те, що примарами мали право бути особи з числа демобілізованих або ж офіцери запасу, які не належали раніше до політичних партій і не були ніколи примарами. На посаду примара повітового центру пропонували ставити суддів повітових трибуналів при збереженні за ними своїх посад. Тоді ж з'явилися і перші пропозиції з приводу адміністративної реформи, в ході якої всю територію країни мали розділити на 7 округів та призначити командирів армійських корпусів главами окружних адміністрацій (Час 13; Час 14).

Після затвердження нової румунської Конституції у березні 1938 р. розпочали розробку нових виборчого та адміністративного законів.

Проект останнього був готовий у квітні 1938 р. і передбачав поділ території на 7 округів з центром округи у місті розташуванні штабу армійського корпусу. За проектом, префектами повітів могли бути цивільні чиновники. Префектів, як і голів громадських рад, збиралися призначати у центрі. Провінцію повинен був очолювати губернатор, якому мала допомагати обласна рада, що складалася частково з набраних, частково призначених членів (Час 15; Час 16). Префекти отримували право призначати примарів та їх заступників у сільських громадах, а губернатор – примарів міст. Примарі муніципальних та резиденційних міст мали бути старші 30 років та мати вищу освіту, тоді як по решті міст – середню, а в селах – початкову. Префектами повітів можна було призначати лише осіб, що раніше займали посади субпрефектів чи преторів. Губернатором могла бути особа віком від 45 років з вищою освітою і яка була на становищі державного підсекретаря. Від громадських повітових рад мали обиратися по два делегати до провінційної ради, які мешкали в громаді не менше одного року і досягли 30 років (Час 17).

Подальша робота над реформою привела до певних змін і країну врешті поділили на 10 областей. Відбулися зміни й у вимогах до посадовців різних рівнів. У жовтні 1938 р. закон було остаточно затверджено. Відтепер буковинські повіти були об'єднані з Хотинським та Дорогоїським повітами у складі Сучавської області (Ținutul Suceava). Центром області стали Чернівці. Очолював область королівський резидент, якому в управлінні допомагала рада. До її складу входили члени, обрані громадськими радами та обласними палатами. Префектами повітів мали право бути особи з вищою освітою (ліценціат) (Час 18; Час 19; Піддубний 1999: 301-302).

13 серпня 1938 р. в королівському палаці у присутності членів уряду та представників дипломатичного корпусу урочисто оголосили про проведення реформи та призначення королівських резидентів терміном на 6 років. Після цього королівські резиденти склали присягу на вірність Каролу II. Резидентом Сучавської області став професор Чернівецького університету Г. Алексіану, генеральним секретарем – радник адміністративного суду Е. Черкавські (Час 21; Час 22; Decrete 1). Після столиці інаугурації відбулися у резиденційних центрах. Зокрема, у Чернівцях вона пройшла 29 серпня в присутності міністра внутрішніх справ А. Келінеску, міністра сполучень та громадських робіт М. Гелмеджану, міністра охорони здоров'я Н. Марінеску, генерального директора преси Е. Чючану, генерал-ад'ютанта Ф. Ценеску, представників церковної, військової та цивільної влади цинуту (Час 23; Час 24; Instalarea 1).

Урочистою ходою учасники представлення вирушили до кафедрального собору, де 12 священників в присутності митрополита

Віссаріона відслужили молебень. В соборі присутніми були почесна варта 8-го єгерського полку, делегації аркашів, студентів, стражерів, директори шкіл цинуту, численна публіка. Після служби вирушили до митрополичої резиденції, де у Синодальній залі відбулося посвячення королівського резидента. Спершу секретар Е. Черкавські виголосив королівський декрет про призначення резидента, після чого з промовою виступив міністр А. Келінеску. В промові говорилося про політичну ситуацію в країні в цілому, про світові економічні проблеми та потреби розвитку сільського господарства. Відзначено соціальні проблеми, медичні, потребу реформування освіти, реконструкції шляхів. Високо оцінено і самого Г.Алексіану як викладача та працівника. Наступним промовцем був митрополит Віссаріон, який дав позитивну оцінку діям Кароля II в справі реформування країни та керівництва народом. Оцінка ним Г.Алексіану стосувалася знання останнім проблем регіону. Більше загальних побажань містилося в промові командира IV корпусу Ф. Ценеску. Завершальну промову на урочистій частині виголосив королівський резидент, вказавши на значення певних положень Конституції 1938 р. та адміністративного закону. Відзначено було і необхідність дотримання належного життєвого рівня для населення та дано обіцянку співпрацювати з усіма органами та компетентними особами для реалізації політичної і соціальної програми короля і уряду.

Після урочистої частини відбувся банкет, під час якого з короткими промовами виступили М. Гелмеджану, Н. Марінеску, С. Стоїлов, К. Бруме, Н. Севяну, генеральний вікарій А. Грабовські, генеральний вікарій М. Симович, о. А. Лукасевич, о. Рюккеман, перший рабин др. Марк, Р. Космовіч. Всім виступаючим відповів королівський резидент Г.Алексіану.

Після банкету о 16 члени уряду спільно з королівським резидентом вирушили на інспекцію та відвідали Мамаївці, Лашківку, Кліводи, Кіцмань, Суховерхів, Кадубівці, Звиняче, міст в районі Хрещатика. Після 20-ї години відбулася закрита вечерея, і о 22:30 члени уряду відбули до Кишинева для участі в інавгурації королівського резидента (Instalarea 1).

Серед перших розпоряджень королівського резидента цинуту Сучава були кадрові призначення і рішенням від 15 серпня 1938 р. Д. Соколяну призначили адміністративним директором цинуту, 27 серпня П. Стойка і 7 вересня З. Поповіч отримали призначення на посади адміністративних інспекторів цинуту. Дане супроводжувалося поясненнями про необхідність призначення цих осіб з досвідом адміністративної роботи.

Віддано було і розпорядження стосовно складу адміністрації. Останній відповідав положенням адміністративного закону. Для

прикладу адміністрація Чернівецького повіту складалася з префекта, шефа кабінету, шефа служби, адміністративної, фінансової, контрольної секцій та бюро цивільної оборони і бюро статистики і офісу повітового туризму. Адміністративну секцію складали шеф бюро, заступник, 4 чиновника, машиністка. У фінансовій секції були шеф, 2 службовці, машиністка. Секцію контролю складав субшеф бюро, а в бюро працювали шефи бюро. Службовий персонал складався з водія та 4 прибиральників. У такому складі персонал затверджувався з 1 вересня 1938 р. Подібна структура була в адміністрації Кимполунгського повіту, свої особливості у структурі мали також адміністрації Хотинського, Радівецького, Дорогоїського, Сторожинецького і Сучавського повітів. Окремі посади займалися службовцями після відбору з великого числа претендентів (Deciziuni 6; Deciziuni 7).

З 15 вересня 1938 р. у цинуті Сучава почали видання «Monitorul Ținutului Suceava». У передмові до першого випуску відзначалося призначення видання для публікації законів, засідань кабінету міністрів, королівських декретів, міністерських рішень, рішень королівського резидента. Власне дане видання продовжувало вже усталену традицію публікації урядових рішень чи розпоряджень місцевої влади. Вихід видання передбачався двічі на місяць 1 і 15 дня (Cuvânt).

Впродовж 1-22 вересня 1938 р. королівський резидент спільно з генеральним секретарем цинуту провели інспекцію Кестури поліції Чернівців, відвідали банкет у Релігійному фонді, взяли участь у ряді інших заходів: серед яких адміністративне засідання префектів повітів цинуту (2 вересня), зустріч з інженерами у справі забезпечення водою Чернівців, т. п. 24 вересня 1938 р. освячено та відкрито міст між м. Заліщиками та с. Звинячин за участі посадовців Румунії та Польщі (Activitatea; Inaugurarea).

На вересень 1938 р. припало і прийняття закону про поширення на Буковину дії законів Старого королівства: Цивільного кодексу (1864 р.), Кодексу цивільної процедури (1900 р.), Комерційного кодексу (1887 р.) та дій згідно з положеннями даних кодексів. На Раді міністрів 29 вересня 1938 р. міністр юстиції В. Яманді відзначив відсутність загальної і тотальної уніфікації законів в усій Румунії, що вело до застосування старих законів. В Бессарабії королівським декретом від 29 березня 1928 р. приведено такий закон в дію, тоді як на Буковині залишалася до 1938 р. в силі австрійська система за винятком законів та розпоряджень з уніфікації. Проте це суперечило Конституції, яка вимагала законодавчої уніфікації. Законодавче об'єднання країни має відбутися на основі уніфікаційних кодексів завдяки діяльності Законодавчої ради. Така заява робилася тому, що в новій своїй якості цинут Сучава поєднав Буковину, Бессарабію та Старе королівство, після адміністративної реформи. Крім того, існувала і практична



сторона, адже Апеляційний суд мав у підпорядкуванні суди трьох частин Румунії, що робило неможливим застосовувати ним тільки закони, видані для Буковини. Проте запроваджуватися вони мали у відповідності з існуючою на Буковині процедурою. На додачу 1 листопада 1938 р. вийшов королівський декрет, яким запроваджували на Буковині дію закону про ведення комерційних реєстрів (Lege 2; Referat; Legi 1). Одночасно на початку жовтня Рада міністрів обговорила проблеми діяльності Міністерства внутрішніх справ, вказавши, що королівські резиденти мають діяти в рамках адміністративного закону. В цьому сенсі вони зобов'язувалися підтримувати дії згідно всіх законів та виконувати закони щодо мобілізації та реквізицій, призначати та звільняти службовців цинуту, виконувати судові постанови, погоджувати питання розважальних заходів, т. п. (Jurnale 1).

5 вересня 1938 р. датовано рішення про передачу на місця ряду повноважень у сільському господарстві, тим більше що передбачало перерозподіл інших структур, тож таким чином в цинуті Сучава з'являвся Лісовий інспекторат, яким керував Л. Голка на зміну М. Болдуру, тоді як кадастральний інспекторат у Чернівцях очолював Ш. Кірілов. Крім того, Міністерство громадських робіт та шляхів сполучень ініціювало прийняття Радою міністрів рішення щодо створення регіональних шляхових інспекторатів в керівництві, якими провідну роль мав відігравати королівський резидент, і як керівник працівників, і як наглядач за виконуваними роботами. Наступне міністерське рішення (25 жовтня 1938 р.) стосувалося регуляції сплаву лісу і покладало організацію контролю над сплавом лісу Бистрицею і її притоками в повітах Муреш, Несеуд, Марамуреш на Службу вод у Чернівцях. Рішенням міністерства внутрішніх справ від 4 листопада 1938 р. були призначені чиновники на посади генеральних адміністративних інспекторів цинутів, і в цинуті Сучава ним став Д. Єшан. У повноваження посадовця входило виконання доручень резидента з інспекцій, періодична інспекція діяльності місцевих адміністрацій.

З 15 листопада 1938 р. у резидентних центрах цинутів створювали центри контрольних областей, і у Чернівцях діяла 7 область контролю. Підпорядковувалися вони Міністерству фінансів, а на місцях – генеральному інспектору фінансів. У складі 7-ї області контролю перебувала XVIII округа Чернівці з повноваженнями у повітах Чернівці, Хотин, Дорогої та XIX округа для повітів Сучава, Кимполунг, Редеуць, Сторожинець. Центрами округ були Чернівці та Сучава відповідно. Сама фінансова служба на місцях мала у своєму складі секцію прямих податків, секцію марок, спадщини, податку на розкіш і секції споживчих такс. Міністерство фінансів визначило для генеральних інспекторів та регіональних інспекторів фінансів термін звіту з 15 листопада 1938 р. та призначило делегованим ге-



неральним інспектором фінансів В. Нікулеску. Главою XVIII округи став П. Пасерє, а XIX округи – Г.А. Штефенеску (Deciziuni 1; Jurnalul 3; Deciziuni 3; Deciziuni 4).

Наприкінці вересня 1938 р. міністром було затверджено бюджет цинуту Сучава на 1938-1939 рр., який складався з прибутків і витрат звичайних (60 288 464 лея), прибутків і витрат надзвичайних (13 866 988 леев) та прибутків зі спеціальним призначенням, до яких належали допоміжні та надзвичайні кредити (23 834 641 лея) (Deciziuni 1). При цьому вся заробітна плата службовців адміністрації цинуту складала 2 867 595 леев.

В адміністративному відношенні з'явилася обов'язкова традиція вивішувати державний прапору всіх закладах та приватних установах з нагоди національних свят та відзначень, визначався матеріал, з якого мав виготовлятися прапор, та місце, де його слід було вивішувати. Те ж стосувалося і правил виставлення портрету короля чи королівської родини (Deciziuni 8). Ритуалом для державних службовців залишалося складання присяги, і 3 жовтня 1938 р. в адміністративній палаті відбулося складання присяги новими чиновниками. Промовляв тут і королівський резидент, який висловив подяку міністру внутрішніх справ А. Келінеску за можливість зробити призначення, декану юридичного факультету, іншим представникам влади. Від імені службовців відповів В. Негру. 5 жовтня 1938 р. відбулася конференція з преторами, яка мала намір настановити їх на виконання нового адміністративного закону, здійснення адміністративних заходів, запровадження сільських бібліотек, створення національних будинків на селі (Derunerea; Conferința 1). Організуючи діяльність адміністрації, королівський резидент визначив умови співпраці з населенням, давши дозвіл на спілкування громадян з адміністрацією у робочі дні з 12 до 13 години. Вхід дозволявся за перепустками. Вільний вхід до адміністрації цинуту дозволявся для службовців чи осіб, викликаних для аудієнції (Deciziune 1).

13 жовтня 1938 р. вийшов закон про запровадження на Буковині закону з уніфікації розпоряджень по земельним книгам, починаючи від 15 жовтня (Legi 1). 17 жовтня 1938 р. вийшов королівський декрет про призначення М.Т. Еліаде шефом юридичної служби цинуту Сучава у чині субдиректора I класу (Monitorul 1). Вирішувалося також питання про встановлення платні командирів та заступників командирів легіону жандармів в повіті Сучава. Оскільки це питання викликало певні фінансові проблеми, королівський резидент змушений був відкривати кредит у розмірі 42 тис. леев (Deciziune 2). На додачу до дій цивільної влади питаннями державної безпеки цікавилися й військові.

Так, командир VIII дивізії генерал Д. Гараламб, діючи на підставі раніших розпоряджень, видав наказ про остаточну заборону діяль-

ності в цинуті ряду політичних, громадських та релігійних об'єднань. Так, заборонялася діяльність РКП, СКМ, Румунської робітничої допомоги, румунської секції МОДР, Культурної єврейської ліги та інших, всього 32 організації, які мали комуністичний чи прокомуністичний характер. Заборонялася діяльність незалежних профспілок та їм ідентичних організацій, єврейська спілка «Hahalutz», ряд релігійних асоціацій, які носили протестантський характер. З інших заборон виділялося розпорядження користуватися у вивісках та покажчиках, в офіційних та навчальних закладах виключно румунською мовою. Забороняли поширювати чутки, рекламувати товари іншою мовою, зобов'язуючи власників будинків вивішувати національні прапори під час офіційних свят. Порушення розпорядження давало право віддавати порушників під суд військового трибуналу, який приймав рішення щодо ступеню покарання. Дане розпорядження вводилося в дію протягом 48 годин з часу публікації (Ordonanța 1).

Трохи пізніше генерал Д. Гараламб видав наказ № 4, яким в інтересах збереження громадського спокою наказував заборонити друк та зберігання брошур і листівок легіонерів, як і їх розповсюдження. Усі мешканці, яким відомі такі листівки та брошури, зобов'язувалися у 10-денний термін після появи наказу сповістити владу. Порушення даного наказу каралося ув'язненням від місяця до 2 років (Deciziune 3).

Урочисто відзначили день народження Кароля II з урочистим молебнем в присутності високопосадовців цинуту Сучава, викладацького складу середніх навчальних закладів, студентських товариств, солдатів гарнізону. З промовою виступав командир дивізії генерал Д. Гараламб (Comunicate 1). У жовтні 1938 р. королівський резидент віддав розпорядження про реорганізацію студентських гуртожитків. У вересні 1938 р. відбулися зміни нотарів в окремих селах Хотинського повіту, проведені експропріація земель у Чернівцях на користь цинуту Сучава (Deciziuni 7). Наприкінці вересня повітовою владою встановлювалися максимальні ціни на продукти харчування, і в м. Дорогой 1 кг свинини коштував 28 лей, відповідними були і ціни на свинину інших сортів (Deciziune 5).

Згідно з поданням Міністерства сільського господарства у жовтні запроваджували дію контрольних марок на хліб у резидентних містах Редеуць, Сторожинець, Сучава, Кимпулунг на Буковині, як і в ряді інших міст Румунії (Jurnale 2). З жовтня по середам почав функціонувати щотижневий базар харчів та домашніх виробів у Нижніх Станівцях Сторожинецького повіту, що дозволялося відповідним міністерським рішенням. Тоді ж Міністерство праці призначило генеральним інспектором у Чернівцях І. Стройю, а інспектором – Г. Джурю. На середину жовтня 1938 р. було прийняте рішення щодо залишення у попередніх функціях громадських нотарів, які зберігали з 15 жовтня

1938 р. у повітах Кимполунг, Редеуць, Чернівці, Сторожинець і Сучава свої повноваження у роботі з документами (Deciziuni 2).

Розпорядженням резидента створювалася для нагляду за ходом та якістю робіт комісія з прийому робіт та постачання при кожній префектурі у кількості двох осіб та повітового адміністративного інспектора в якості її голови. Також було дано розпорядження фарбувати будинки, вивіски, двері і вікна в єдиний колір, уникаючи використання національних кольорів, щоб не зачіпати національних почуттів (Deciziuni 10).

Серед рішень господарського спрямування можна назвати збори, які пройшли 18 жовтня у резиденції цинуту Сучава з приводу завершення робіт з проведення водогонута каналізації у м. Ватра-Дорней, що було необхідним, оскільки почали роботи у цій сфері без відповідної підготовки. Тоді ж прийняли рішення про джерело постачання водою, віддавши преференцію р. Секу, як і узгодили дотримання інтересів Релігійного фонду (Lucrările).

Робилися адміністрацією спроби проводити відповідну культурну діяльність, що вилилося у підтримку діяльності Культурної ліги. Так, це була підтримка театру Культурної ліги, який гарантував 1-2 вистави на місяць шляхом часткової оплати проїзду та витрат керівництва. Також це була підтримка турне театру іншими містами краю, створення артистично-культурного каравану для відвідування сіл (Ținutul).

Разом з тим більш практичним виглядало розпорядження Міністерства громадських робіт та сполучень стосовно відповідальності королівського резидента щодо стану доріг у підпорядкованому цинуті, щодо робіт на водних артеріях (мова йшла про річки, канали навігаційні та дренажно-іригаційні), а також про ініціативу резидента у справі електрифікації села (Ministerul 1).

19 жовтня 1938 р. резидент взяв участь в урочистому представленні примарів Сучави та Редеуць і помічника примаря м. Редеуць. В урочистостях брали участь посадовці з Чернівців та префектур відповідних повітів, а також представники державних установ. Супроводжувалося дійство і зустрічами в селах на шляху проїзду резидента. Таким чином, на 6 років примарями Сучави та Редеуць призначали Л. Моцока та О. Русшінделара (Instalarea 2). Кількома днями пізніше, 21 жовтня, резидент урочисто представляв примаря м. Хотин. Супроводжували його від межі повіту префект повіту полковник Шербенеску та командир жандармів майор Дрегулеску. Примарем став інженер Н. Настасі, колишній директор чоловічого ліцею. 2 листопада 1938 р. В урочистій обстановці резидент представив примаря м. Дорогої підполковника А. Бантоша, тоді як 14 листопада урочисто представили помічників примаря Чернівців полковника І. Кантеміра (тепер колишнього примаря) та др-а Ф. Конецкі (Instalarea 3; Instalarea 4; Instalarea 5).

5 грудня 1938 р. резидент урочисто представив примара м. Сторожинець Д. Русу, провівши також інспекцію сіл Сторожинецького повіту по дорозі зі Сторожинця до Вишніці. Врешті 7 грудня 1938 р. було представлено і примаря м. Чернівці Н. Флондора у присутності всіх високопосадовців цинуту. У своїй промові новий примар пообіцяв долучити свій досвід для управління містом, захисту і підтримки румунського елементу (Instalarea 6; Actul 1).

Вже у даний період від місцевої влади вимагали дотримання певних санітарних норм, що зобов'язувало владу стежити за пересуваннями кочових ромів та умовами функціонування громадських споруд. Зокрема, у листопаді 1938 р. було призупинено використання Єврейського народного дому з причини поганого опалення та освітлення, які загрожували виникненням пожежі до часу усунення негараздів (Deciziuni 11; Circulara). Проте ми схильні розглядати останні дії резидента як один з проявів обмежень діяльності єврейських громадських організацій. Доказом цього може бути і одне з наступних розпоряджень, яке стосувалося заборони використання євреями в громадських місцях з 1 грудня 1938 р. іншої мови окрім румунської. Крім того, в установах та закладах наказували вивісити таблички з наказом говорити румунською. За порушення встановлювалися штрафні санкції у вигляді закриття закладів на 3 і 10 днів, як попереджувальні та повне їх закриття у випадку продовження порушень. Для самих євреїв відмова від використання румунської мови означала перегляд їхнього громадянства, а скасування його вело до усунення особи від всіх видів діяльності на території Румунії. Мотивація дій королівського резидента вказувалася на початку згаданого розпорядження і стосувалася збереження громадянського спокою та захисту майна, оскільки мали місце підпали фабрик, синагог та жител євреїв у цинуті Сучава у ніч на 30 листопада організовані братами Писарчуками. На додачу у січні 1939 р. були позбавлені права на продажу спиртного євреї-власники крамничок у повіті Редеуць (Deciziune 5; Comunicate 2; Ministerul 2).

У листопаді 1938 р. королівський резидент наділив префектів повітів правом давати дозвіл на проведення заходів культурного, економічного, спортивного чи соціального змісту, якщо вони не виходять за рамки громадського порядку та доброї моралі (Deciziune 7). На додачу до цього влада почала вживати заходів для контролю за іноземцями, що стосувалося збереження статусу осіб-власників паспортів Нансена, яким мали видати посвідчення особистості терміном на рік. Обмежувалися і пересування цих осіб, яким дозволяли отримувати разове посвідчення на поїздку. Плата за підтвердження посвідчення здійснювалася внесенням коштів за марки фіксальні.

Розмір внесків був різним для певних категорій і складав від 10 тис. леев до 500 леев щорічно. Хоча майновий стан міг давати можливість не сплачувати ці внески, а недотримання його передбачало санкції проти винуватців (Lege 1).

У грудні 1938 р. прийнято королівський декрет стосовно організації Палати торгівлі та ремесел, який передбачав створення у її складі п'яти округ у відповідності до кількості повітів Буковини. Окремим рішенням з центру було впорядковано основні проблеми в діяльності і взаємодії поліції, Міністерства внутрішніх справ та королівського резидента. В плані подолання бюрократії важливим виглядає дозвіл даний чиновникам фінансової служби напряду отримувати необхідну їм кореспонденцію (Decrete 2; Deciziune 7; Direcțiunea).

4 січня 1939 р. прийнято рішення і про фіксацію максимальних цін на ряд продуктів та зобов'язано власників крамниць виставляти ціни на вітринах під загрозою штрафів у 1-5 тис. леев та поліцейського ув'язнення 1-15 днів (Ordonanța 2). На 4 січня 1939 р. було скликано префектів повітів на адміністративну конференцію, де одним з питань виявилось внесення планів повітового розвитку у план розвитку цинуту. Для більш раціонального розвитку планували бюджет цинуту, наприклад, на 5 років, а також передбачали інтервенцію держави та адміністрації у розвиток сільського господарства та промисловості. Серед інших завдань королівський резидент бачив розвиток міст в урбаністичному плані. Це стосувалося як збору кватрплати, так і створення площ у містах зі спорудами румунського стилю. Взагалі плани резидента в розвитку області пояснювалися ним самим інтересом короля до розвитку цинуту, і розвиток мав бути відповідним можливостям краю та заняттям населення. Тож не дивним, що ставилося питання про створення інспекторату кооперації та розвитку промислових підприємств. Пропозиції префектів з розвитку повітів резидент просив надати до 25 січня (Conferința 2).

Здійснивши ряд заходів у цинуті Сучава королівський резидент Г. Алексіану змушений був виконувати й інші королівські постанови, зокрема, про його переміщення з посади резидента у цинуті Сучава до цинуту Бучег. На посаді резидента у цинуті Сучава його змінив Г. Флондор. Взагалі декретом від 1 лютого 1939 р. посади залишили 5 королівських резидентів та отримали такі посади також п'ять чиновників. Відбуття чиновника з цинуту пройшло з певними урочистостями. Новий королівський резидент асоціювався з урядом нещодавно заснованого Фронту національного відродження і приймався як особа, здатна ініціювати розвиток краю в даному напрямку, та й новий резидент також висловився щодо бажання працювати в рамках програми, вибраної урядом режиму національного відродження. Окрім реалізації програми уряду, увага мала надаватися румунському

елементу, піднесенню селянства (Decrete 3; Е.Р.1939: 77-82; Popovici E. 1939: 82-84). Слідом за зміною королівських резидентів пішов з посади генерального секретаря цинуту Сучава і Е. Черкавські, який з 31 березня 1939 р. став пенсіонером за віком (Decrete 4). На посаді генерального секретаря опинився Н. Лупу, колишній префект і референт місцевого адміністративного суду. Промови високопосадовців, принесення присяги генеральним секретарем та урочиста служба стали невід'ємним елементом дійства (Actul 2).

Власне період з лютого 1938 р. по березень 1939 р. став часом доволі радикальних реформ по зміні системи влади у країні. Зусилля спрямовувалися на уніфікацію адміністративної влади та законодавчої основи її функціонування. Вживалися заходи до зживання колишнього регіоналізму, притаманного для 20-30-х рр. і переходу до уніфікованої адміністративної системи. При цьому на місцях мали діяти прямі представники центральної влади, що виконували безпосередні накази короля та уряду. Створена таким чином система профункціонувала з деякими змінами до вересня 1940 р., ставши засобом чергової уніфікації Румунії, метою якої було подолання колишньої провінційності, за якої історичні провінції продовжували зберігатися як елемент неофіційної адміністративної системи.

## ЛІТЕРАТУРА

Час 1 - Засновання коронної ради // Час, 1938, 3 квітня; Склад Коронної ради такий... // Час, 1938, 3 квітня.

Час 2 - Зарядження 8-ї дивізії // Час, 1938, 2 березня.

Час 3 - Нова Конституція // Час, 1938, 2 березня.

Час 4 - Нова Конституція (продовження) // Час, 1938, 4 березня.

Час 5 - Нова Конституція // Час, 1938, 5 березня.

Час 6 - Нова Конституція (продовження) // Час, 1938, 6 березня.

Час 7 - Нова Конституція (продовження) // Час, 1938, 8 березня.

Час 8 - Нова Конституція (кінець) // Час, 1938, 9 березня.

Час 9 - Перегляньте лісти тих, що підпадають під контроль горожанства // Час, 1938, 16 березня.

Час 10 - Святочне зложення присяги на Конституцію Чернауць // Час, 1938, 10 березня; Румунські жінки вдоволені правами, наданими їм Конституцією // Час, 1938, 10 березня.

Час 11 - Треба візувати пашпорти // Час, 1938, 16 березня.

Час 12 - Час, 1938, 15 лютого.

Час 13 - Час, 1938, 13 лютого

Час 14 - Час, 1938, 19 лютого.

Час 15 - Час, 1938, 8 квітня.

Час 16 - Час, 1938, 24 квітня.

Час 17 - Час, 1938, 17 травня.

Час 18 - Час, 1938, 9 червня.

Час 19 - Час, 1938, 22 червня.

Час 20 - Час, 1938, 20 серпня.

Час 21 - Час, 1938, 15 серпня.

Час 22 - Час, 1938, 18 серпня.

Час 23 - Час, 1938, 1 вересня.

Час 24 - Час, 1938, 2 вересня.

Піддубний, 1999 - *Піддубний І.А.* Адміністративне управління Буковини у міжвоєнний період (1918-1940 рр.) // Питання історії України: 36. наук. ст. Чернівці: Золоті литаври, 1999. Т. 3. С. 294-304.

Activitatea - Activitatea d-lui Rezident Regal al Ținutului Suceava de la 1-22 Septembrie 1938 // Monitorul Ținutului Suceava. 1 oct. Nr. 2. Pp. 39-41.

Actul 1 - Actul solemn al instalării noului primar din Capitala Ținutului Suceava // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 ian. Nr. 1. Pp. 16-17.

Actul 2 - Actul instalării noului secretar general al Ținutului Suceava // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 apr. Nr. 7. Pp. 218-220.

Circulara - Circulara // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 dec. Nr. 8. P. 194.

Comunicate 1 - Comunicate și circulări // Monitorul Ținutului Suceava. 1938, 1 noem. Nr. 5. Pp. 127-128.

Comunicate 2 - Comunicate și circulări // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 dec. Nr. 10. P. 225.

Conferința 1 - Conferința cu pretorii // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 oct. Nr. 4. Pp. 104-106.

Conferința 2 - Conferința administrativă la Reședința Ținutului Suceava // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 1 febr. Nr. 2. Pp. 40-41.

Cuvânt - Cuvânt înainte // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 sept. Nr. 1. Pp. 3-6.

Decrete 1 - Decrete Regale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 sept. Nr. 1. Pp. 8-9.

Decrete 2 - Decrete Regale // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 ian. Nr. 1. P. 3.

Decrete 3 - Decrete Regale // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 febr. Nr. 3. Pp. 54-55.

Decrete 4 - Decrete Regale // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 1 mart. Nr. 4. P. 95.

Deciziune 1 - Deciziune // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 noem. Nr. 6. Pp. 143-144.

Deciziune 2 - Deciziune // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 noem. Nr. 6. P. 144.

Deciziune 3 - Deciziuni și ordonanțe autorităților locale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 Dec. Nr. 8. P. 187.

Deciziune 4 - Deciziuni ale autorităților locale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 oct. Nr. 3. Pp. 84-85.

Deciziune 5 - Deciziune // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 dec. Nr. 10. P. 224.

Deciziune 6 - Deciziune // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 dec. Nr. 10. P. 223.



- Deciziune 7 - Deciziune // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 ian. Nr. 1. Pp. 9-10.
- Deciziuni 1 - Deciziuni ministeriale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 oct. Nr. 3. Pp. 47-48.
- Deciziuni 2 - Deciziuni ministeriale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 oct. Nr. 4. P. 94.
- Deciziuni 3 - Deciziuni ministeriale // Monitorul Ținutului Suceava, 1938. 1 noem. Nr. 5. Pp. 122-123.
- Deciziuni 4 - Deciziuni ministeriale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 noem. Nr. 7. Pp. 172-174.
- Deciziuni 5 - Deciziuni ministeriale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 dec. Nr. 8. P. 185.
- Deciziuni 6 - Deciziuni Rezidențiale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 sept. Nr. 1. Pp. 9-15.
- Deciziuni 7 - Deceziuni Rezidențiale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 oct. Nr. 2. P. 31.
- Deciziuni 8 - Deciziuni Rezidențiale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 oct. Nr. 3. Pp. 83-84.
- Deciziuni 9 - Deciziuni Rezidențiale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 oct. Nr. 4. Pp. 95-96.
- Deciziuni 10 - Deciziuni rezidențiale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 noem. Nr. 5. Pp. 123-125.
- Deciziuni 11 - Deciziuni Rezidențiale // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 7 dec. Nr. 9. P. 212.
- Direcțiunea - Direcțiunea Generală a polițiilor // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 ian. Nr. 1. Pp. 6-7.
- E.P. 1939 - E. P. D-l Rezident prof. G.Alexianu, și-a luat rămas bun de la capii administrațiilor și colaboratorilor // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 febr. Nr. 3.
- Inaugurarea - Inaugurarea podului de peste Nistru // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 oct. Nr. 2. Pp. 42-44.
- Instalarea 1 - Instalarea întâiului Rezident Regal al Ținutului Suceava // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 sept. Nr. 1. Pp. 19-27.
- Instalarea 2 - Instalarea primarilor din Suceava și Rădăuți // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 dec. Nr. 8. Pp. 187-191.
- Instalarea 3 - Instalarea noului primar al orașului Hotin // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 dec. Nr. 8. Pp. 191-192.
- Instalarea 4 - Instalarea noului primar din orașul Dorohoi // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 dec. Nr. 8. Pp. 192-193.
- Instalarea 5 - Instalarea d-lor I.Cantemir și dr. Fr. Copecki, ca ajutoari de primar ai Municipiului Cernăuți // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 dec. Nr. 8. Pp. 193-194.
- Instalarea 6 - Instalarea primarului orașului Storojineț și inspecția administrativă a județului Storojineț // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 1 ian. Nr. 11. pp. 251-253.
- Jurnale 1 - Jurnale ale Consiliului de Miniștri. Ministerul de Intrerne // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 oct. Nr. 4. Pp. 92-93.

Jurnale 2 - Jurnale ale Consiliului de Miniștri // Monitorul Ținutului Suceava, 1938. 1 noem. Nr. 5. P. 122.

Jurnale 3 - Jurnale ale Consiliului de miniștri // Monitorul Ținutului Suceava, 1938. 20 noem. Nr. 7. Pp. 169-171.

Lege 1 – Lege pentru completarea legii pentru controlul străinilor și înființarea timbrului fix // Monitorul Ținutului Suceava 1939. 1st January. Nr 11. Pp. 237-238.

Lege 2 – Lege pentru extindere în Bucovina a legislației din Vechiul Regat // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20th October. Nr 4. Pp. 89-90.

Legi 1 - Legi // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 noem. Nr. 5. Pp. 117-121.

Legi 2 - Legi // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 noem. Nr. 7. Pp. 160-161.

Lucrările - Lucrările de apeduct și canalizare dela Vatra-Dornei // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 noem. Nr. 5. Pp. 128-129.

Ministerul 1 - Ministerul lucrărilor publice și al comunicațiilor // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 noem. Nr. 7. Pp. 169-171.

Ministerul 2 - Ministerul de finanțe // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 febr. Nr. 3. P. 57.

Monitorul 1 - Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 noem. Nr. 5. P. 121.

Referat - Referat către Consiliul de Miniștri // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 20 oct. Nr. 4. Pp. 90-91.

Ordonanța 1 – Ordonanță Nr. 3 // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 15 noem. Nr. 6. Pp. 145-146.

Ordonanța 2 - Ordonanță // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 ian. Nr. 1. Pp. 7-8.

Popovici E. 1939 - *Popovici E.* Omagiul Ținutului Suceava, față de noul Rezi-dent Regal // Monitorul Ținutului Suceava. 1939. 15 febr. Nr. 3.

Ținutul - Ținutul Suceava va patrona opera culturală și teatrală a Ligii Culturale. Cernăuți // Monitorul Ținutului Suceava. 1938. 1 noem. Nr. 5. P. 129.

## REFERENCES

Chas 1 – Zasnovannya koronnoi rady [Foundation of the Royal Council], Chas, 1938, 3th April [in Ukrainian].

Chas 2 – Zaryadzhennya 8-i divizii [Order of the 8th Division], Chas, 1938, 2th March [in Ukrainian].

Chas 3 – Nova Konstytutsia [New Constitution], Chas, 1938, 2 March [in Ukrainian].

Chas 4 – Nova Konstytutsia (Prodovjennya) [New constitution (continued)], Chas, 1938, 4th March [in Ukrainian].

Chas 5 – Nova Konstytutsia [New Costitution], Chas, 1938, 5th March 5. [in Ukrainian].

Chas 6 – Nova Konstytutsia (Prodovjennya) [New Constitution (continued)], Chas, 1938, 6th March [in Ukrainian].

Chas 7 – Nova Konstytutsia (Prodovjennya) [New Constitution (continued)], Chas, 1938, 8th March [in Ukrainian].

Chas 8 – Nova Konstytutsia (Kinets) [New Constitution (end)], Chas, 1938, 9th March [In Ukrainian].

Chas 9 – Pereglyante listy tyx, schcho pidpadayut' pid kontrol' gorozhanstva [Review the lists of those who fall under the control of citizenship], Chas, 1938, 16th March [in Ukrainian].

Chas 10 – Svyatochne zlozhennya prisyagi na Konstitutsiyu Chernauts' [The Festiv oath to the Constitution in Cernauti], Chas, 1938, 10th March [in Ukrainian].

Chas 11 – Treba vizuvaty pashporty [It is necessary to endorse passports], Chas, 1938, 16th March [in Ukrainian].

Chas 12 – Chas, 1938, 15th February [in Ukrainian].

Chas 13 – Chas, 1938, 13th February [in Ukrainian].

Chas 14 – Chas, 1938, 19th February [in Ukrainian].

Chas 15 – Chas, 1938, 8th April [in Ukrainian].

Chas 16 – Chas, 1938, 24th April 24 [in Ukrainian].

Chas 17 – Chas, 1938, 17th May [in Ukrainian].

Chas 18 – Chas, 1938, 9th June [in Ukrainian].

Chas 19 – Chas, 1938, 22nd June [in Ukrainian].

Chas 20 – Chas, 1938, 20th August [in Ukrainian].

Chas 21 – Chas, 1938, 15th August [in Ukrainian].

Chas 22 – Chas, 1938, 18th August [in Ukrainian].

Chas 23 – Chas, 1938, 1st September [in Ukrainian].

Chas 24 – Chas, 1938, 2nd September [in Ukrainian].

Piddubnii 1999 – *Piddubnii I.A.* Administrativne upravlinnya Bukovini u mizhvoenniy period (1918–1940 rr.) [The Administrative Office of Bukovina during the interwar period (1918–1940)], in: Pytannya istorii Ukraine [The history of Ukraine]. Chernivtsi, Zoloti lytavry Publ., 1999, vol. 3, pp. 294-304 [in Ukrainian].

Activitatea – Activitatea d-lui Rezident Regal al Ținutului Suceava dela 1-22 Septemvrie 1938 [Mr. Royal Resident's of Suceava Region activity from 1-22 September 1938], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st October, Nr 2, pp. 39-41 [in Romanian].

Actul 1 – Actul solemn al instalării noului primar din Capitala Ținutului Suceava [Solemn act of installing the new mayor of the Suceava Region capital], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th January, Nr 1, pp. 16-17 [in Romanian].

Actul 2 – Actul instalării noului secretar general al Ținutului Suceava [Act of installation of the new General Secretary of Suceava Region], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th April, Nr 7, pp. 218-220 [in Romanian].

Circulara – Circulara [Circular], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st December, Nr 8, p.194 [in Romanian].

Comunicate 1 – Comunicate și circulări [Announcements and Circulars], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st November, Nr 5, pp. 127-128 [in Romanian].

Comunicate 2 – Comunicate și circulări [Announcements and Circulars], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th December, Nr 10, p. 225 [in Romanian].

- Conferința 1 – Conferința cu pretorii [Conference of praetors], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th October, Nr 4, pp. 104-106 [in Romanian].
- Conferința 2 – Conferința administrativă la Reședința Ținutului Suceava [Administrative Conference at the residence of Suceava Region], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 1st February, Nr 2, pp. 40-41 [in Romanian].
- Cuvânt – Cuvânt înainte [Foreword], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th September, Nr 1, pp. 3-6 [in Romanian].
- Decrete 1 – Decrete Regale [Royal Decrees], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th September, Nr 1, pp. 8-9 [in Romanian].
- Decrete 2 – Decrete Regale [Royal Decrees], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th January, Nr 1, p. 3 [in Romanian].
- Decrete 3 – Decrete Regale [Royal Decrees], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15 February, Nr 3, pp. 54-55 [in Romanian].
- Decrete 4 – Decrete Regale [Royal Decrees], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 1st March, Nr 4, p. 95 [in Romanian].
- Deciziune 1 – Deciziune [Decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th November, Nr 6, pp. 143-144 [in Romanian].
- Deciziune 2 – Deciziune [Decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th November, Nr 6, p. 144 [in Romanian].
- Deciziune 3 – Deciziuni și ordonanțe autorităților locale [Decision and Order of local authorities], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st December, Nr 8, p. 187 [in Romanian].
- Deciziune 4 – Deciziuni ale autorităților locale [Decision of local authorities], Monitorul Ținutului, 1938, 15th October, Nr 3, pp. 84-85 [in Romanian].
- Deciziune 5 – Deciziune [Decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th December, Nr 10, p. 224 [in Romanian].
- Deciziune 6 – Deciziune [Decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th December, Nr 10, p. 223 [in Romanian].
- Deciziune 7 – Deciziune [Decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th January, Nr 1, pp. 9-10 [in Romanian].
- Deciziuni 1 – Deciziuni ministeriale [Decisions of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th October, Nr 3, pp. 47-48 [in Romanian].
- Deciziuni 2 – Deciziuni ministeriale [Decisions of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th October, Nr 4, p. 94 [in Romanian].
- Deciziuni 3 – Deciziuni ministeriale [Decisions of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st November, Nr 5, pp. 122-123 [in Romanian].
- Deciziuni 4 – Deciziuni ministeriale [Decisions of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th November, Nr 7, pp. 172-174 [in Romanian].
- Deciziuni 5 – Deciziuni ministeriale [Decisions of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st December, Nr 8, p. 185 [in Romanian].
- Deciziuni 6 – Deciziuni Rezidențiale [Residential decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th September, Nr 1, pp. 9-15 [in Romanian].
- Deciziuni 7 – Deciziuni Rezidențiale [Residential decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st October, Nr 2, p. 31 [in Romanian].
- Deciziuni 8 – Deciziuni Rezidențiale [Residential decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th October, Nr 3, pp. 83-84 [in Romanian].

Deciziuni 9 – Deciziuni Rezidențiale [Residential decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th October, Nr 4, pp. 95-96 [in Romanian].

Deciziuni 10 – Deciziuni Rezidențiale [Residential decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st November, Nr 5, pp. 123-125 [in Romanian].

Deciziuni 11 – Deciziuni Rezidențiale [Residential decision], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 7th December, Nr 9, p. 212 [in Romanian].

Direcțiunea – Direcțiunea Generală a polițiilor [General Direction of the police], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th January, Nr 1, pp. 6-7 [in Romanian].

E.P. 1939 – E.P. D-l Rezident prof. G. Alexianu, și-a luat rămas bun dela capii administrațiilor și colaboratoriilor [Mr. Resident prof. G. Alexianu, and farewell from Heads of Government and collaborators], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th February, Nr 3. [in Romanian].

Inaugurarea – Inaugurarea podului de peste Nistru [The inauguration of the bridge over the Dnister river], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st October, Nr 2, pp. 42-44 [in Romanian].

Instalarea 1 – Instalarea întâiului Rezident Regal al Ținutului Suceava [Installing first Royal Resident of Suceava Region], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th September, Nr 1, pp. 19-27 [in Romanian].

Instalarea 2 – Instalarea primarilor din Suceava și Rădăuți [Installing of mayors from Suceava and Radauti], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st December, Nr 8, pp. 187-191 [in Romanian].

Instalarea 3 – Instalarea noului primar al orașului Hotin [Installing of the new mayor of Hotin], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st December, Nr 8, pp. 191-192 [in Romanian].

Instalarea 4 – Instalarea noului primar din orașul Dorohoi [Installing of new mayor of Dorohoi], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st December, Nr 8, pp. 192-193 [in Romanian].

Instalarea 5 – Instalarea d-lor I. Cantemir și dr. Fr. Copecki, ca ajutoari de primar ai Municipiului Cernăuți [Installing Mr. I. Cantemir and dr. Fr. Copecki as assistant mayors of the City Chernivtsi], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st December, Nr 8, pp. 193-194 [in Romanian].

Instalarea 6 – Instalarea primarului orașului Storojineț și inspecția administrativă a județului Storojineț [Installing Storojineț mayor and county administrative inspection Storojineț], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 1st January, Nr 11, pp. 251-253 [in Romanian].

Jurnale 1 – Jurnale ale Consiliului de Miniștri. Ministerul de Interne [Journals of the Council of Ministers. Ministry of Interne], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th October, Nr 4, pp. 92-93 [in Romanian].

Jurnale 2 – Jurnale ale Consiliului de Miniștri [Journals of the Council of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st November, Nr 5, p. 122 [in Romanian].

Jurnale 3 – Jurnale ale Consiliului de miniștri [Journals of the Council of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th November, Nr 7, pp. 169-171 [in Romanian].

Lege 1 – Lege pentru completarea legii pentru controlul străinilor și înființarea timbrului fix [The Law to amend the law on aliens control and

setting up fixed stamp], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 1st January, Nr 11, pp. 237-238 [in Romanian].

Lege 2 – Lege pentru extindere în Bucovina a legislației din Vechiul Regat [The Bucovina Law of the enlargment of the Old Kingdom], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th October, Nr 4, pp. 89-90 [in Romanian].

Legi 1 – Legi [Laws], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st November, Nr 5, pp. 117-121 [in Romanian].

Legi 2 – Legi [Laws], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th November, Nr 7, pp. 160-161 [in Romanian].

Lucrările – Lucrările de apeduct și canalizare dela Vatra-Dornei [Water and sewerage works from Vatra-Dorna], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st November, Nr 5, pp. 128-129 [in Romanian].

Ministerul 1 – Ministerul lucrărilor publice și al comunicațiilor [Ministry of Public Works and Communications], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th November, Nr 7, pp. 169-171 [in Romanian].

Ministerul 2 – Ministerul de finanțe [Treasury], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th February, Nr 3, p. 57 [in Romanian].

Monitorul 1 – Monitorul Ținutului Suceava [Bulletin of Suceava Region], 1938, 1st November, Nr 5, p.121 [in Romanian].

Referat – Referat către Consiliul de Miniștri [Report by the Council of Ministers], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 20th October, Nr 4, pp. 90-91 [in Romanian].

Ordonanța 1 – Ordonanță Nr. 3 [Order N 3], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 15th November, Nr 6, pp. 145-146 [in Romanian].

Ordonanța 2 – Ordonanță [Order], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th January, Nr 1, pp. 7-8 [in Romanian].

Popovici 1939 – *Popovici E.* Omagiul Ținutului Suceava, față de noul Rezident Regal [Homage Suceava, to the new Royal Residence], Monitorul Ținutului Suceava, 1939, 15th February, Nr 3 [in Romanian].

Ținutul – Ținutul Suceava va patrona opera culturală și teatrală a Ligii Culturale. Cernăuți [Region Suceava will patronize cultural and theatrical activities of League of Culture], Monitorul Ținutului Suceava, 1938, 1st November, Nr 5, p. 129 [in Romanian].

**Пиддубный Игорь Андреевич** – кандидат исторических наук, доцент кафедры новой и новейшей истории Черновицкого национального университета им. Юрия Федьковича.

**Piddubnii Ihor** – Candidate of Historical Sciences, Associate professor of the Department of Modern and Contemporary History of Y.Fedcovich Chernivtsi National University.

**E-mail:** zymnny@ukr.net